

Innspill til Dyrevelferdsmeldinga fra Fjøsssystemer Gruppen

Vi vil komme med innspill på følgende punkter:

- **Underlag**

Gummimatter til gris er ofte omtalt som et velferdsfremmende tiltak i norske svinebesetninger.

Dette er vi skeptiske til av følgende årsaker:

- Det finnes ingen leverandører / produsenter av gummimatter som har produkter å tilby som er utprøvd til gris under norske oppstallingsforhold (løsdrift), og det finnes dermed ingen produkter som kan tilbys med garanti, hverken med tanke på funksjon eller levetid.
- Vår erfaring med gummimatter til gris har gitt oss grunn til å stille spørsmål ved om dette faktisk er et velferdsfremmende tiltak. Faktorer vi ser som negative er økt varmestress (purker i fødebinge), redusert klauvslitasje, utfordringer med å opprettholde god hygiene (fluer, bakterier etc under mattene), og ikke minst holdbarhet. Da mattene som kan tilbys ikke er utviklet for gris, men til storfe, ser vi at bruksegenskapene ikke tilfredsstillende kravet til bla levetid og sklisikring når disse mattene brukes til gris. Et mulig krav om gummimatter vil være veldig kostnadsdrivende for norsk svineproduksjon, da mattene med stor sannsynlighet vil ha kort levetid. Det drives, så vidt oss er bekjent, ikke noe forsknings- og utviklingsarbeid på egnede gummimatter til gris, da dette ikke er en relevant problemstilling ellers i Europa, der de store gummivareleverandørene holder til.
- Det må legges ned et betydelig forskningsarbeid under norske forhold dersom gummimatter skal vurderes som et krav til underlag til gris.

Tiltak som bidrar til det kan brukes tilstrekkelig med strø på det faste arealet i en bingje til gris, vil etter vår erfaring bidra til bedre velferd for grisen enn det gummimatter vil gjøre (se neste punkt)

- **Miljøberikelser**

Det finnes mange ulike tiltak og produkter tilgjengelige for å gjøre nærmiljøet til grisen mer attraktivt.

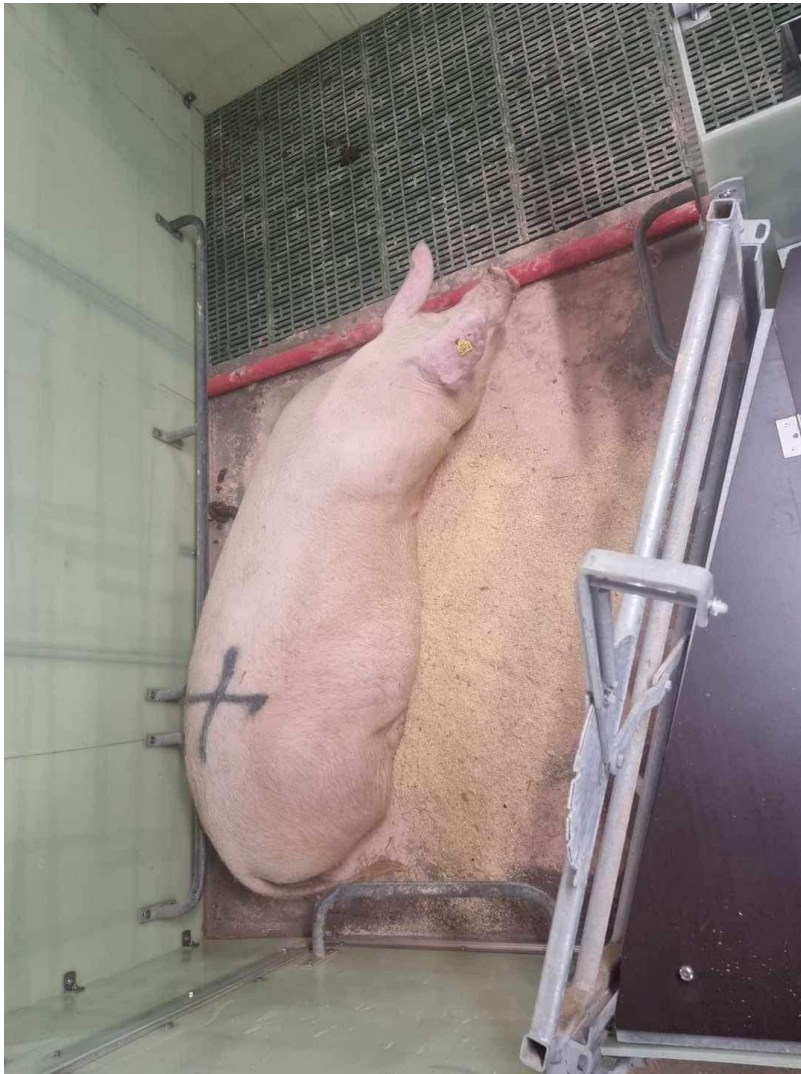
Høyhekker fungerer svært bra med tanke på tildeling av grovfôr til alle kategorier av gris. Her er røkterfaktor et viktig punkt, det må etterfylles grovfôr minimum 2 ganger daglig for at grisen skal finne grovfôret interessant. Grovfôret må også være i en slik stand at grisen ikke bare roter det ut i bingen, men faktisk spiser størstedelen av grovfôret. Dette holder grisen aktiv og vil tilfredsstille roteadferden langt på vei.

Ulike former for leketøy finnes på markedet, utfordringen med slike leketøy er at de ofte har kort levetid, eller at grisen mister interessen for dem dersom de blir forurenset av gjødsel og urin. Et biteleketøy som vist på bildet kan til viss grad fungere.

Flisbrems for å holde strø på plass på det faste arealet har vist veldig effektive i de besetningene vi har testet dette i. effekten er to-delt, strøet holder seg på plass og havner ikke i gjødselrenna (problemer med utgjødslingssystemet reduseres), samt at en til en viss grad kan etablere et godt lag med strø i liggearealet til grisen.

Kløbørster til gris finnes på markedet, utbredelsen av dem er begrenset, dette skyldes i stor grad at man må ha en i hver bingje og at dette er en betydelig kostnad.

- **Utegang**

Balkong / terrassesystemer blir tatt frem som et velferdsfremmende tiltak til grisen. Dette har noen utfordringer knyttet til seg:

- Luftbåren smitte og smitte spredd med fugler (salmonella som et eks).

- Tilgang til utearealer, smitterisiko, Afrikansk Svinepest er det vi alle frykter, og den rykker stadig nærmere.
- Utfordrende å styre klima innendørs.
- Klima og temperatur, spesielt om vinteren.
- Gjødsehandtering, krever eget system på utearealet evt fullspalter, det siste kan bidra til diskusjon om dette i det hele tatt er et tiltak som fremmer bedre dyrevelferd
- Kostnad, dette krever mer areal pr gris, og kan også føre til at byggekostnaden pr m² i et slikt system blir høyere enn tradisjonelle systemer pga dyrere byggemetode.

- **Løsdriftssystemer**

Med dagens utforming av fødebinger er det ikke behov for fikseringsmulighet.

I bedekningsavdeling til purker må det være mulighet for å kunne oppstalle purkene enkeltvis, både med tanke på HMS for røkteren og med tanke på best mulig reproduksjonsresultat. I denne delen av purkas syklus vil muligheten for å kunne gå inn i en bås være et dyrevelferdsfremmende tiltak i seg selv.

- **Økonomiske konsekvenser for svinenæringa**

Tiltak som fremmer velferden for norske griser, er i utgangspunktet positivt.

Dagens regelverk for hold av svin er i dag et av de strengeste i verden, og bidrar til at Norge er i verdenstoppen på produksjonsresultater og helse. En frisk gris som trives er synonymt med god økonomi, dette er en grunnleggende faktor som preger norsk svineproduksjon.

Regelverket inneholder særnorske elementer som gjør det umulig å konkurrere med produksjonskostnaden pr kg svinekjøtt sammenlignet med resten av Europa. Dette gjelder både regelverket som angår driftsform (forskrift om hold av svin) og produksjonsomfang (konesjonsregelverket).

Dersom rammevilkårene for norske svineprodusenter endres vesentlig, med enda strengere krav til dyrevelferd, større arealkrav og driftsformer som inkluderer tilgang til utearealer, vil det gå direkte utover økonomien i norsk svinenæring. Det kan føre til at en stor del norsk svineproduksjon står i fare for å bli avviklet. En konsekvens av dette er at en større del av

forbruket av svinekjøtt i Norge skal dekkes inn av import. Importert svinekjøtt vil være produsert i systemer som ikke er nærheten av det strenge regelverket vi allerede har i Norge i dag, med et høyere medisinforbruk, halekupering, oppstalling på fullspaltegulv og et vesentlig lavere areal pr gris. Med svært få unntak, vil grisen komme fra systemer der purka står fiksert i fødebingen. I Norge har det vært krav om løsdrift i fødebingen siden år 2000.

Et strengere regelverk vil føre til at norske svineprodusenter må ha bedre betalt for produktet de produserer for dekke inn økte kostnader. Dette er det den norske forbruker som må betale for, i kombinasjon med bedre tilskuddsordninger til svineprodusentene fra norske myndigheter.

Den viktigste faktoren når velferd og trivsel for gris vurderes, er røkteren. Denne faktoren undervurderes i mange sammenhenger når dyrevelferd i norsk svineproduksjon er på dagsorden. Svineproduksjon er en kompleks og kompetansekrevende produksjon.

Et krav om basiskompetanse for alle involverte i praktisk svineproduksjon er et viktigere tiltak for å heve dyrevelferden enn å innføre et strengere regelverk for hold av svin.

Fjøssystemer Gruppen

Fåvang 15.09.23

Kjetil Olsen, Produktleder

Bjørn Åge Fjeset, Fagansvarlig Gris